

Vlaams
Parlement

ingediend op **575** (2020-2021) – Nr. 2
11 mei 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Karl Vanlouwe

over het voorstel van resolutie

van Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder,
Filip Dewinter en Chris Janssens

over de veroordeling van de vernietiging van cultureel erfgoed in Artsakh

en over het voorstel van resolutie

van Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder,
Filip Dewinter en Chris Janssens

over de erkenning van de onafhankelijke republiek Artsakh

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

575 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

576 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door de indiener	4
1.1. Voorstel van resolutie over de veroordeling van de vernietiging van cultureel erfgoed in Artsakh	4
1.2. Voorstel van resolutie over de erkenning van de onafhankelijke republiek Artsakh	4
2. Bespreking	5
2.1. Tussenkoms van Karl Vanlouwe	5
2.2. Tussenkoms van Karin Brouwers	6
2.3. Repliek van Johan Deckmyn	6
2.4. Tussenkoms van Gwendolyn Rutten	7
3. Stemming	7

Op 27 april 2021 behandelde de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme het voorstel van resolutie over de veroordeling van de vernietiging van cultureel erfgoed in Artsakh in samenhang met, overeenkomstig artikel 61 van het Reglement van het Vlaams Parlement, het voorstel van resolutie over de erkenning van de onafhankelijke republiek Artsakh (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 576/1).

(De vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door de indiener

1.1. Voorstel van resolutie over de veroordeling van de vernietiging van cultureel erfgoed in Artsakh

Johan Deckmyn catalogeert het moedwillig schade toebrengen aan monumenten en het ontvreemden van kunstvoorwerpen tijdens gewapende conflicten als een oorlogsmisdaad. Dat cultuurgoederen in oorlogstijd ontzien moeten worden, is geregeld in het UNESCO-verdrag van 14 mei 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in het geval van een gewapend conflict (UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). Vaak heeft het bewust vernietigen van monumenten, graven, religieuze gebouwen en ander erfgoed het uitdrukkelijke doel om de geschiedenis, cultuur, religie, kortom de identiteit van de tegenstander, uit te wissen.

In het gewapende conflict tussen Armenië en Azerbeidzjan over de regio Nagorno-Karabach/Artsakh werd door de Azerbeidzjaanse troepen, hierin gesteund door de Turkse Staat en islamitische terreurgroepen, Armeens cultureel erfgoed gevisieerd en vernield. Onder meer de Ghazanchetsotskathedraal, een Armeens-apostolische kerk in de stad Sjoesja, werd vernietigd. De historisch en archeologisch zeer belangrijke site van Tigranakert werd door de Azerbeidzjanen zwaar onder artillerievuur genomen. Het mag duidelijk zijn dat Azerbeidzjan en zijn bondgenoten in Artsakh dezelfde brutale politiek voeren, die ze eerder in Nachitsjevan hebben gevoerd. Nachitsjevan is een exclave van Azerbeidzjan, ingeklemd tussen Armenië en Iran en in het noordwesten grenzend aan Turkije. Daar hebben de Azerbeidzjanen met actieve steun van Turkije eerder al, tussen 1997 en 2006, 89 middeleeuwse kerken vernietigd. Armeense historici en wetenschappers vrezen dat de meer dan vierduizend historische erfgoedsites in Artsakh bedreigd worden.

Het voorstel van resolutie vraagt de Vlaamse Regering in de eerste plaats de bombardementen van cultureel-historisch erfgoed te veroordelen, evenals het schenden van graven door soldaten en paramilitaire troepen, en haar afschuw over deze misdaden kenbaar te maken bij de Azerbeidzjaanse en Turkse overheden en die overheden op te roepen deze misdaden te stoppen. Voorts vraagt het voorstel van resolutie de Vlaamse Regering er bij de UNESCO op aan te dringen om de vernielingen van erfgoed in Nagorno-Karabach/Artsakh te veroordelen en erop aan te dringen om al het mogelijke te doen om deze vernielingen te stoppen. Tot slot vraagt het voorstel aan de Vlaamse Regering er bij de Federale Regering en de Europese Commissie op aan te dringen om de vernielingen van erfgoed in Nagorno-Karabach/Artsakh te erkennen als een oorlogsmisdaad en die als dusdanig te bestraffen.

1.2. Voorstel van resolutie over de erkenning van de onafhankelijke republiek Artsakh

De spreker raadt iedereen de lectuur aan van de geschiedkundige evolutie van Nagorno-Karabach/Artsakh, die in het tweede voorstel van resolutie staat (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 576/1). Dat relaas leidt tot de conclusie dat Artsakh meer dan ooit recht heeft op onafhankelijkheid. Dit voorstel van resolutie vraagt de Vlaamse Regering dan ook volwaardige handelsbetrekkingen aan te gaan en de culturele en

diplomatieke banden aan te halen met de republiek Artsakh; de Federale Regering op te roepen om diplomatieke betrekkingen aan te knopen met de republiek Artsakh en indien de reactie positief is, een permanente diplomatieke zending in Artsakh te vestigen en er een te laten vestigen door de republiek Artsakh in Vlaanderen; de Federale Regering op te roepen om de republiek Artsakh te erkennen als eigen, onafhankelijke en soevereine staat volgens internationaal recht.

De spreker hoopt minstens op sympathie van de andere parlementsleden.

2. Bespreking

2.1. Tussenkoms van Karl Vanlouwe

Artsakh ligt *Karl Vanlouwe* na aan het hart. Zeker na de vreselijke beelden gezien te hebben na het vredesakkoord dat Rusland aan de regio heeft opgelegd. Het betreft hier een conflict dat al bevroren is sinds de val van het IJzeren Gordijn. Eigenlijk is het een desastreus gevolg van de grenzen die Stalin bijna honderd jaar geleden verlegde, waardoor de afbakening niet meer overeenkwam met de bevolkingsgroepen met volksverhuizingen en dies meer tot gevolg. Ook op een recente herdenking van de Armeense genocide in Brussel kwam het probleem van Artsakh aan bod.

Nog voor deze voorstellen van resolutie ingediend werden in december 2020, had het Vlaams Parlement in oktober al met grote steun, ook van Vlaams Belang, een resolutie over het conflict van Nagorno-Karabach aangenomen (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 486/3). Het Vlaams Parlement was daarmee een van de eerste in Europa, dat, nog voor het opgelegde vredesakkoord, de situatie van de Armeniërs aankaartte en de agressie van Azerbeidzjan en de rol van Turkije dat zelfs jihadistische strijders inzet, veroordeelde. Op een van de parlementaire debatten heeft de minister-president zijn bezorgdheid geuit over de radeloze burgers die hun huizen voorgoed moesten verlaten, ook al zwegen de wapens. De minister-president wees ook op de ongerustheid van de Europese Unie, onder meer over het behoud en het herstel van cultureel en religieus erfgoed in de regio's. Hij gaf de opdracht om te onderzoeken op welke wijze Vlaanderen zowel de humanitaire als de culturele noden kan steunen en zijn solidariteit kan tonen. De minister-president zei in de commissie ook de bekommernis van de Europese Unie over de bedreigingen van het religieuze en culturele erfgoed in de regio te delen.

Kortom, de Vlaamse Regering doet al wat Vlaams Belang in zijn eerste voorstel van resolutie vraagt. Op 11 januari 2021 stuurde de minister-president een brief naar de directeur-generaal van de UNESCO, mevrouw Audrey Azoulay, waarin hij verwijst naar de humanitaire situatie en de vernieling van het culturele erfgoed in Artsakh veroordeelt. De minister-president en de regering hebben al een duidelijk standpunt ingenomen, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering, maar bovendien ook uitgevoerd wat ze beloofd hadden: aandringen bij de UNESCO om initiatieven te nemen. Op 11 december 2020 heeft de Vlaamse Regering beslist om ongeveer 200.000 euro humanitaire noodhulp te geven aan de slachtoffers van Nagorno-Karabach via een erkende ngo (niet-gouvernementele organisatie). Omdat het achterhaald is, zal N-VA het eerste voorstel niet goedkeuren.

Karl Vanlouwe is persoonlijk voor de erkenning van de republiek Artsakh. Elk volk heeft recht op onafhankelijkheid, het Vlaamse maar ook het Armeense. In dit conflict heeft de internationale gemeenschap evenwel de onafhankelijkheid van Nagorno-Karabach niet erkend. De facto wordt de regio sinds 1991 onafhankelijk bestuurd. De spreker heeft de president en delegaties van het parlement van Artsakh al meermaals ontmoet, zowel in Brussel als Stepanakert. Hij heeft zelfs al voor het parlement gesproken. Artsakh is immers een democratie met verkozenen van politieke partijen van alle zijden van het politieke spectrum. Voor N-VA kan onafhankelijkheid

evenwel pas na een politiek akkoord, in Artsakh maar ook in Catalonië en Palestina. Voor N-VA is een belangrijke overweging dat ook Armenië, een buurland en een broederland, Artsakh niet erkent. Het aangaan van diplomatieke en politieke contacten is momenteel de verstandigere werkwijze. Gelet op de parlementaire initiatieven waaronder de besloten gedachtewisselingen met de ambassadeurs van Armenië en Azerbeidzjan, acht hij het niet opportuun om dit voorstel van resolutie te steunen. Wat niet is, kan evenwel nog altijd komen.

2.2. Tussenkost van Karin Brouwers

Karin Brouwers wijst op de provocerende lading van de term Artsakh. Geen enkel land, zelfs Armenië, erkent de onafhankelijkheid van Nagorno-Karabach. CD&V zal dus in geen geval het tweede voorstel van resolutie steunen.

De vernietiging van cultureel erfgoed is wel ernstig te nemen, maar beide partijen hebben zich daar schuldig aan gemaakt, dus is het voorstel van resolutie eenzijdig. Die vernietiging voor het Strafhof brengen als oorlogsmisdaad, is louter een theoretische optie omdat noch Armenië noch Azerbeidzjan het Statuut van Rome inzake het Internationale Strafhof erkent. Ze zijn er niet bij aangesloten, dus kunnen ze er niet door vervolgd worden.

Het parlement heeft vorig najaar met een grote meerderheid de hierboven vermelde meerderheidsresolutie over het escalerende geweld goedgekeurd. De minister-president is onmiddellijk na de goedkeuring ermee aan de slag gegaan. In die resolutie pleit het parlement voor een staakt-het-vuren en een duurzame oplossing van het conflict via onderhandelingen onder auspiciën van de Minskgroep. Het tweede voorstel van resolutie goedkeuren zou dat standpunt, namelijk streven naar een duurzame oplossing waarmee alle partijen kunnen instemmen, ondergraven. Het is niet de stijl van CD&V om olie op een smeulend vuur te gooien. Om die reden zal CD&V ook het tweede voorstel van resolutie niet goedkeuren.

2.3. Repliek van Johan Deckmyn

Als deze voorstellen al olie zouden gooien op een vuur, is dat volgens *Johan Deckmyn* zeker niet de eerste keer dat het parlement zich daaraan bezondigt. Deze parlementscommissie, dus ook de meerderheid, heeft al heel wat voorstellen van resolutie goedgekeurd waar een land, bijvoorbeeld China, Rusland, Hongarije enzovoort zeker niet tevreden mee zal zijn.

Hij betreurt het dat sommigen wel sympathie tonen voor de voorstellen van Vlaams Belang maar die dan toch niet goedkeuren. Vlaams Belang heeft het voorstel van resolutie van de meerderheid over hetzelfde onderwerp wel goedgekeurd. Eigenlijk stemt dit voorstel van resolutie overeen met de resolutie van de meerderheid, maar voegt ze er enkele details aan toe.

Aangezien N-VA voor het zelfbeschikkingsrecht van volkeren is, had hij gehoopt dat die partij toch ook het tweede voorstel van resolutie zou goedkeuren. De persoonlijke stellingname van Karl Vanlouwe is al een stap in de goede richting, misschien kan hij er dan als enige N-VA'er een symbolische ja-stem aan geven. Hij hoopt dat hij in ieder geval blijft proberen om zijn partij in die richting te doen evolueren en wenst hem daarbij veel succes.

Tot slot zegt de spreker te betreuren dat zijn beide voorstellen van resolutie allicht niet zullen worden goedgekeurd.

2.4. Tussenkost van Gwendolyn Rutten

Gwendolyn Rutten zal tegenstemmen en wijst erop dat de discussie over de naamgeving van Nagorno-Karabach al verschillende keren aan bod is gekomen en stelt voor om de discussie pas te heropenen zodra er iets substantieels verandert.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie over de veroordeling van de vernietiging van cultureel erfgoed in Artsakh wordt verworpen met twee stemmen voor en acht stemmen tegen.

Het voorstel van resolutie over de erkenning van de onafhankelijke republiek Artsakh wordt verworpen met twee stemmen voor en acht stemmen tegen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Karl VANLOUWE,
verslaggever